

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької філології

АТЕСТАЦІЙНИЙ ІСПИТ

(програма за навчальним планом 2024 р.)

підготовки	бакалавра
спеціальності	035 Філологія
освітньо-професійної програми	Мова і література (німецька). Переклад

Луцьк 2024

ЗМІСТ

1. Загальна інформація	3
2. Анотація	3
3. Мета та цілі атестації	3
4. Компетентності та результати навчання	4
5. Структура та зміст атестаційного екзамену	5
6. Оцінювання	8
7. Політика атестації	14
8. Використані джерела	15
9. Рекомендована література	15
10. Додаток А	20
11. Додаток В	21
12. Додаток С	22

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Таблиця 1

Назва освітнього компонента	Атестаційний екзамен
Викладач (-і)	Лисецька Н. Г., Пасик Л. А.
Контактний телефон викладача (-ів)	066 1050516 , 050 5938310
Е-mail викладача (-ів)	lysetska.nataliya@vnu.edu.ua pasyk.lyudmyla@vnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	Письмовий та усний екзамен
Обсяг освітнього компонента	1 кредит ЄКТС / 30 годин, з них: самостійна робота – 28 год., консультації – 2 год.
Посилання на сайт факультету іноземної філології	

Консультації	Консультації проводяться згідно з розкладом консультацій до атестаційного екзамену, затвердженим деканатом факультету іноземної філології
---------------------	---

2. АНОТАЦІЯ

Атестаційний екзамен є підсумковою формою контролю рівня теоретичних і практичних знань здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр, а також їх готовності до реалізації професійних функцій філолога і перекладача.

Атестація здійснюється на підставі оцінки рівня загальних і фахових компетентностей випускників, а також програмних результатів навчання, передбачених відповідним рівнем національної рамки кваліфікацій і освітньою програмою підготовки фахівців за спеціальністю 035 Філологія. Силабус розроблено з урахуванням [Положення про державну екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають перший \(бакалаврський\) та другий \(магістерський\) рівні освіти](#).

3. МЕТА ТА ЦІЛІ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Метою атестаційного екзамену є комплексна перевірка та оцінка рівня сформованості у здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр предметно-фахової компетентності: комунікативної, соціокультурної та професійної шляхом демонстрації набутих ними теоретичних знань, практичних навичок та вмінь; встановлення відповідності їхнього кваліфікаційного рівня вимогам стандарту вищої освіти, освітньої програми, навчального плану і програми підготовки; визначення рівня готовності випускників до здійснення професійних функцій філолога і перекладача.

Атестаційний екзамен проводиться для прийняття рішення про присвоєння випускникам відповідної кваліфікації та видачу диплома; для розробки пропозицій щодо поліпшення якості підготовки фахівців з відповідної спеціальності; для вирішення питань про надання випускникам освітнього ступеня бакалавр рекомендацій щодо вступу в магістратуру.

До проходження атестації здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр допускаються студенти, які виконали вимоги навчального плану. На атестаційному екзамені здобувачі вищої освіти мають обов'язково дотримуватися доктрини академічної доброчесності, що передбачено [Кодексом академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#), затвердженого рішенням Вченої ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 25 травня 2023 року, протокол № 7.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Завдання атестаційного іспиту полягають у перевірці й оцінці сформованих у здобувачів компетентностей та програмних результатів навчання у відповідності з освітньо-професійною програмою, зокрема:

Інтегральної компетентності: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології та перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної та перекладознавчої науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних компетентностей: здатність бути критичним і самокритичним; уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність спілкуватися іноземною мовою як усно, так і письмово в усіх сферах суспільного життя, зокрема і у професійній діяльності, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахових компетентностей: усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ, здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні; здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються; здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах та реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя; здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту; здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань; здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий, перекладознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів, залучаючи знання з базових теоретичних дисциплін для характеристики фонетичних, графічних, лексичних, граматичних виражальних засобів, а також для визначення стилістичних прийомів, які вжиті у тексті; здатність застосовувати на практиці знання про соціокультурні особливості країн, мова яких вивчається; здатність виконувати усний та письмовий переклад різножанрових текстів високого рівня складності з урахуванням соціокультурних, семантико-стилістичних, лексико-граматичних і синтаксичних особливостей автентичного тексту.

Програмних результатів: вільно спілкуватися з професійних питань іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації; розуміти основні проблеми філології і перекладу та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів; знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються та вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності; знати норми державної та іноземних літературних мов та вміти їх застосовувати у практичній діяльності; аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють; аналізувати й інтерпретувати твори

художньої літератури й усної народної творчості країн, мови яких вивчаються, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі; використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя; здійснювати лінгвістичний, літературознавчий, перекладознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів; знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації та перекладу, уміти застосовувати їх у професійній діяльності; збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання; забезпечувати якісний усний та письмовий переклад різножанрових текстів високого рівня складності з урахуванням соціокультурних, семантико-стилістичних, лексико-граматичних і синтаксичних особливостей оригінального текст; використовувати різні види стратегій та прийомів перекладу для здійснення ефективної перекладацької діяльності та якісного адекватного перекладу.

5. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Атестаційний екзаме́н для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр складається з письмової і усної частин і загалом включає три етапи, які мають на меті перевірку рівня сформованості у здобувача знань та умінь відповідно із перекладу, німецької та англійської мов.

Таблиця 2

Етап	Завдання	Самост. робота	Консультації
Етап 1. Письмова частина атестаційного екзаме́ну з німецької мови.	Завдання 1. Реферування україномовної статті німецькою мовою.	5	0,5
Етап 2. Усна частина атестаційного екзаме́ну з німецької мови.	Завдання 2. Лінгвістичний аналіз німецькомовного тексту та переклад українською мовою вказаного фрагменту.	8	1
	Завдання 3. Теоретичне питання з дисциплін із філології та перекладу.	5	
Етап 3. Усна частина атестаційного екзаме́ну з англійської мови.	Завдання 4. Теоретичне питання з мовних дисциплін.	5	0,5

	Завдання 5. Ситуативне мовлення.	5	
	Разом	28	2

5.1. Письмова частина атестаційного екзамену з німецької мови

Письмова частина екзамену атестаційного екзамену передбачає реферування україномовної публіцистичної статті німецькою мовою з висловленням власної думки щодо зазначеної в ній проблематики. **Завдання 1. Реферування україномовної статті німецькою мовою.**

Пропоновані для реферування статті обсягом **600–700** слів відбираються з урахуванням програмної тематики з курсу німецької мови. Обсяг виконаної роботи – **250–300** слів. Термін виконання завдання – **2** академічні години.

Реферування статті передбачає перевірку мовної та перекладацької компетентностей, набутої здобувачем, а також визначення рівня сформованості вмінь і навичок писемної німецькомовної комунікації в межах навчальної програми. Під час виконання письмової частини екзамену добувач повинен продемонструвати сутнісне бачення і розуміння інформації, активний характер її осмислення, обґрунтованість вибору перекладацьких стратегій і тактик для передачі основного змісту тексту.

5.2. Усна частина атестаційного екзамену з німецької мови

Передбачає виконання двох завдань (Завдання 2 і 3). Час, що надається здобувачеві для підготовки відповіді, – **1** академічна година.

Завдання 2. Лінгвістичний аналіз німецькомовного тексту та переклад українською мовою вказаного фрагменту.

Виконання завдання передбачає ознайомлення із запропонованим автентичним німецькомовним текстом, підготовку його лінгвістичного аналізу та переклад. Об'єктом аналізу слугують уривки художніх творів сучасних німецькомовних авторів. Обсяг тексту для аналізу – до **2500** друкованих знаків.

Робота із німецькомовним художнім текстом має на меті перевірку володіння випускником освітньої програми знань основ теорії німецької мови та перекладу, що передбачено силабусами з теоретичних філологічних дисциплін і перекладу, а також навчальним планом відповідної спеціальності, та навичок їх застосуванні у практичних ситуаціях.

Відповідь на друге завдання передбачає читання, переклад та переказ оригінального художнього тексту із дотриманням фонетичних, лексикограматичних та стилістичних норм. При проведенні лінгвістичного аналізу тексту студенти повинні дати короткі відомості про автора та епоху, у якій він жив та творив, визначити літературознавчі характеристики тексту, окреслити предмет та ідею твору, сформулювати його проблематику та тематику, виокремити і пояснити соціокультурні, географічні, історичні маркери у тексті, важливі для його аналізу, визначити структурно-композиційні форми тексту та

його оповідну структуру, проаналізувати мовні засоби, які забезпечують когезію та когерентність тексту, віднайти стилістичні фігури та показати їх роль у реалізації комунікативних інтенцій автора.

Здійснюючи усний переклад зазначеного уривку, здобувач повинен продемонструвати сутнісне розуміння інформації, активний характер її осмислення, високий рівень володіння перекладацькими навичками та вміннями, обґрунтованість вибору перекладацьких стратегій і тактик для передачі основного змісту фрагменту.

Завдання 3. Теоретичне питання з дисциплін із філології та перекладу.

Завдання має на меті перевірку володіння випускником освітньої програми знань предмету із основних фахових дисциплін із німецької мови: теоретичного курсу німецької мови, лінгвістики тексту, теорії та практики перекладу, практичних курсів із усного та письмового перекладів.

Для відповіді на теоретичне питання студент повинен: володіти теоретичними знаннями про відповідний мовний чи перекладацький феномен; пояснити структурно-функціональні характеристики та особливості мовних чи перекладацьких явищ; володіти спеціальною термінологією у галузі німецької філології чи перекладу; формулювати відповідні мовні чи перекладацькі дефініції; навести приклади для ілюстрації відповідного мовного чи перекладацького феномену.

Список теоретичних питань з дисциплін із філології та перекладу додається (див.: *Додаток А*).

5.3. Усна частина атестаційного екзамену з англійської мови

Передбачає виконання двох завдань (Завдання 4 і 5). Час, що надається здобувачеві для підготовки відповіді, – 1 академічна година. ***Завдання 4. Теоретичне питання з мовних дисциплін.***

Завдання має на меті перевірку володіння випускником освітньої програми знань предмету із теоретичного курсу англійської мови: історії мови, лексикології, стилістики та теоретичної граматики.

Для відповіді на теоретичне питання студент повинен: володіти теоретичними знаннями про відповідний мовний феномен; пояснити структурно-функціональні характеристики та особливості мовного явища; володіти спеціальною термінологією у галузі англійської філології; формулювати відповідні мовні дефініції; навести приклади для ілюстрації відповідного мовного феномену.

Список теоретичних питань із мовних дисциплін додається (див.: *Додаток В*).

Завдання 5. Ситуативне мовлення.

Завдання має на меті перевірку володіння випускником освітньої програми навичками усного спонтанного мовлення англійською мовою, уміння їх використання у конкретній комунікативній ситуації.

Для усної відповіді студент повинен: висловити структурно, аргументовано та оригінально власну точку зору із запропонованої ситуації; продемонструвати високий рівень фонетичної, лексичної, граматичної, стилістичної, синтаксичної та лінгвокраїнознавчої грамотності у відповідній комунікативній ситуації; володіти широким спектром мовних і мовленнєвих засобів, вільно і гнучко їх застосовувати для оптимальної реалізації комунікативного наміру та забезпечення адекватності соціально-функціональної складової ситуації спілкування.

Список орієнтовної тематики спонтанного мовлення додається (див.: Додаток С).

6. ОЦІНЮВАННЯ

Підсумкова оцінка за Атестаційний екзамен становить сумарну кількість балів, отриманих студентом за виконання усіх завдань іспиту.

Розподіл балів

Таблиця 3

Етап 1.	Завдання 1.	40 балів
Етап 2.	Завдання 2.	20 балів
	Завдання 3.	10 балів
Етап 3.	Завдання 4.	10 балів
	Завдання 5.	20 балів
Загалом		100 балів

Шкала оцінювання

Таблиця 4

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

6.1. Оцінювання письмової частини атестаційного екзамену з німецької мови

Екзаменаційний бал за письмову роботу на атестаційному екзамені з німецької мови складається із суми балів за зміст письмового висловлення та його форму. Під змістом письмового висловлення розуміється власне його структурно-композиційне оформлення, логічність і аргументованість висловлень. У ході перевірки форми письмової роботи увага зосереджується на таких основних аспектах: граматичному, лексичному, орфографічному, стилістичному та синтаксичному. Максимально за письмову частину атестаційного іспиту здобувач може отримати **40 балів**.

Критерії оцінювання:

Таблиця 5

Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
Зміст письмової роботи	20	- повне розкриття змісту статті іноземною мовою; - змістовний, логічний та аргументований виклад матеріалу з дотриманням необхідних міжфразових зв'язків; - доцільне використання лексики та синтаксичних конструкцій.	20-18
		- повне розкриття змісту статті; - незначні порушення у змістовному, логічному та аргументованому викладі матеріалу з дотриманням необхідних міжфразових зв'язків; - незначні помилки у лексичному та синтаксичному оформленні роботи.	17-16
		- неповне розкриття змісту статті; - незначні порушення у змістовному, логічному та аргументованому викладі матеріалу з дотриманням необхідних міжфразових зв'язків; - незначні помилки у лексичному та синтаксичному оформленні твору.	15
		- зміст статті розкритий частково; - є істотні порушення у змістовному та логічному викладі матеріалу; - недостатня аргументованість викладу; - суттєві порушення у дотриманні необхідних міжфразових зв'язків та у використанні лексики і синтаксичних конструкцій.	14-13

		- зміст статті розкритий частково; - є істотні порушення у змістовному та логічному викладі матеріалу;	12
		- недостатня аргументованість викладу; грубі порушення у дотриманні необхідних міжфразових зв'язків та у використанні лексики і синтаксичних конструкцій.	
		- зміст статті не розкритий; - відсутній логічний та аргументований виклад матеріалу; - наявні грубі порушення у вживанні засобів міжфразових зв'язків; - неправильне вживання лексики та синтаксичних конструкцій.	11-0
Форма письмової роботи	20	- не більше 4 граматичних, лексичних або орфографічних помилок;	20-18
		- не більше 6 граматичних, лексичних або орфографічних помилок;	17-16
		- не більше 8 граматичних, лексичних або орфографічних помилок;	15
		- не більше 10 граматичних, лексичних або орфографічних помилок;	14-13
		- не більше 12 граматичних, лексичних або орфографічних помилок;	12
		- 13 та більше граматичних, лексичних або орфографічних помилок.	11-0

6.2. Оцінювання усної частини атестаційного екзамену з німецької мови

При виставленні оцінки за виконання завдань Етапу 2 атестаційного екзамену враховується змістовність, ґрунтовність відповіді та форма її репрезентації, комунікативна компетентність здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, володіння ними основ теорії мови та перекладу, усного володіння німецькою мовою. Оцінювання відповідей здійснюється згідно з критеріями до відповідних завдань атестаційного екзамену. Загалом за відповіді на Етапі 2 атестаційного іспиту здобувач може набрати **30** балів.

6.2.1. Оцінювання Завдання 2

За Завдання 2 атестаційного екзамену студент може отримати **20** балів. Оцінюванню підлягають зміст та форма відповіді. Під змістом відповіді

розуміють повноту розуміння змісту тексту, логічну побудову; змістовний та детальний аналіз лінгвістичних особливостей тексту: лексичних, граматичних, синтаксичних, стилістичних, соціо- та лінгвокультурних його компонентів; адекватність і обґрунтованість усного перекладу фрагменту тексту. Форма відповіді передбачає правильне фонетичне оформлення мовлення; вільне володіння навичками монологічного та діалогічного мовлення; широка варіативність лексичних, граматичних структур, міжфразових зв'язків і доцільність їх використання.

Таблиця 6

Критерії оцінювання	Оцінка в балах
- одне незначне порушення змісту чи одне незначне порушення форми; - допускається до 5 незначних помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	20-18
- одне істотне порушення змісту та/чи одне істотне порушення форми; - допускається до 7 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	17-16
- одне істотне порушення змісту та/чи одне істотне порушення форми; - допускається до 9 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	15
- два істотні порушення змісту та/чи два істотні порушення форми; - допускається до 11 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	14-13
- до трьох істотних порушень змісту та/чи до трьох істотних порушень форми; - допускається до 14 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	12
- більше трьох істотних порушень змісту та/чи більше трьох істотних порушень форми; - наявність більше 15 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	11-0

6.2.2. Оцінювання Завдання 3

За Завдання 3 атестаційного екзамену студент може отримати **10** балів. Оцінюванню підлягають зміст та форма відповіді. Під змістом відповіді розуміють повноту розкриття теоретичного питання; пояснення

структурнофункціональних характеристик та особливостей мовних і перекладацьких явищ із наданням необхідних їх дефініцій; аналітичність у розумінні та осмислення теоретичної інформації; ілюстративність відповіді. Форма відповіді передбачає вільне володіння навичками монологічного мовлення; змістовну, логічну та чітку побудову відповіді; фонетичну, граматичну, лексичну та стилістичну грамотність мовного оформлення відповіді.

Таблиця 7

Критерії оцінювання	Оцінка в балах
- одне незначне порушення змісту чи одне незначне порушення форми; - допускається до 5 незначних помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	10
- одне істотне порушення змісту та/чи одне істотне порушення форми; - допускається до 7 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	9
- одне істотне порушення змісту та/чи одне істотне порушення форми; - допускається до 9 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	8-7
- два істотні порушення змісту та/чи два істотні порушення форми; - допускається до 11 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	6-5
- до трьох істотних порушень змісту та/чи до трьох істотних порушень форми; - допускається до 14 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	4-3
- більше трьох істотних порушень змісту та/чи більше трьох істотних порушень форми; - наявність більше 15 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	2-0

6.3. Оцінювання усної частини атестаційного екзамену з англійської мови

При виставленні оцінки за виконання завдань Етапу 3 атестаційного екзамену враховується змістовність, ґрунтовність відповіді та форма її репрезентації, комунікативна компетентність здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, володіння ними основ теорії англійської мови та усного володіння англійською мовою. Оцінювання відповідей

здійснюється згідно з критеріями до відповідних завдань атестаційного екзамену. Загалом за відповіді на Етапі 3 атестаційного екзамену здобувач може набрати **30** балів.

6.3.1. Оцінювання Завдання 4

За Завдання 4 атестаційного екзамену студент може отримати **10** балів. Оцінюванню підлягають зміст та форма відповіді. Під змістом відповіді розуміють повноту розкриття теоретичного питання; пояснення структурнофункціональних характеристик та особливостей мовних явищ із наданням необхідних їх дефініцій; аналітичність у розумінні та осмислення теоретичної інформації; ілюстративність відповіді. Форма відповіді передбачає вільне володіння навичками монологічного мовлення; логічну та чітку побудову відповіді; фонетичну, граматичну, лексичну та стилістичну грамотність мовного оформлення відповіді.

Таблиця 8

Критерії оцінювання	Оцінка в балах
- одне незначне порушення змісту чи одне незначне порушення форми;	10
- допускається до 5 незначних помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	
- одне істотне порушення змісту та/чи одне істотне порушення форми;	9
- допускається до 7 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	
- одне істотне порушення змісту та/чи одне істотне порушення форми;	8-7
- допускається до 9 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	
- два істотні порушення змісту та/чи два істотні порушення форми;	6-5
- допускається до 11 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	
- до трьох істотних порушень змісту та/чи до трьох істотних порушень форми;	4-3
- допускається до 14 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	
- більше трьох істотних порушень змісту та/чи більше трьох істотних порушень форми;	2-0

- наявність більше 15 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	
---	--

6.3.2. Оцінювання Завдання 5

За Завдання 5 атестаційного екзамену студент може отримати **20** балів. Оцінюванню підлягають зміст та форма відповіді. Під змістом відповіді розуміють повноту і адекватність усного висловлювання із запропонованої теми; насиченість тематичними лексичними структурами, їх варіативність; інформаційність повідомлення, його аргументованість і відповідність комунікативному наміру. Форма відповіді передбачає логічну та чітку побудову вільного висловлювання; вільне володіння навичками монологічного та діалогічного мовлення; фонетичну, граматичну, лексичну, синтаксичну та стилістичну грамотність мовного оформлення відповіді.

Таблиця 9

Критерії оцінювання	Оцінка в балах
- одне незначне порушення змісту чи одне незначне порушення форми;	20-18
- допускається до 5 незначних помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	
- одне істотне порушення змісту та/чи одне істотне порушення форми;	17-16
- допускається до 7 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	
- одне істотне порушення змісту та/чи одне істотне порушення форми;	15
- допускається до 9 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	
- два істотні порушення змісту та/чи два істотні порушення форми;	14-13
- допускається до 11 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	
- до трьох істотних порушень змісту та/чи до трьох істотних порушень форми;	12
- допускається до 14 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	

- більше трьох істотних порушень змісту та/чи більше трьох істотних порушень форми;	11-0
- наявність більше 15 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.	

7. ПОЛІТИКА АТЕСТАЦІЇ

Процедура атестаційного екзамену регламентується «Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у Волинському національному університеті імені Лесі Українки». Екзаменаційна комісія працює у терміни, визначені графіком навчального процесу на поточний навчальний рік. Засідання Екзаменаційної комісії є відкритими і проводяться за участю більше, ніж половини її складу та обов'язкової присутності голови Атестаційної екзаменаційної комісії. Засідання Атестаційної екзаменаційної комісії оформлюються протоколом.

Підсумкова оцінка комплексного атестаційного екзамену визначається як сумарна з позитивних оцінок за кожен вид екзаменаційних завдань.

Рішення Атестаційної екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених при складанні екзаменів, а також про присвоєння студентам кваліфікації та видання випускникам дипломів приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь в її засіданні. За однакової кількості голосів голос голови Атестаційної екзаменаційної комісії є вирішальним.

Результати іспиту оголошуються Атестаційною комісією у день іспиту. Студент має право апелювати рішення Атестаційної комісії протягом 24 годин після оголошення результатів Атестаційного іспиту. Графік подання і розгляду апеляцій затверджується відповідним структурним підрозділом.

Повторне складання підсумкової атестації з метою підвищення оцінки не дозволяється.

Якщо відповідь студента на підсумковій атестації не відповідає вимогам рівня атестації, Атестаційна екзаменаційна комісія ухвалює рішення про те, що студент не пройшов атестацію і у протоколі засідання Атестаційної екзаменаційної комісії йому виставляється оцінка «незадовільно» (менше 60 балів).

У випадку, якщо студент не з'явився на засідання Атестаційної екзаменаційної комісії для складання екзамену, у протоколі зазначається, що він є неатестованим у зв'язку з неявкою на засідання.

Якщо студент не з'явився на засідання Атестаційної екзаменаційної комісії з поважної причини, що підтверджується відповідними документами, йому може бути встановлена інша дата складання екзамену під час роботи екзаменаційної комісії.

8. ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. ПОЛОЖЕННЯ про державну екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають перший (бакалаврський) та другий (магістерський) рівні освіти (зі змінами та доповненнями, Протокол № 10 від 30. 09. 2021 р.). Луцьк, 2021. 27 с. https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-10/%2B%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%94%D0%95%D0%9A_2021.pdf
2. Програма атестаційного іспиту з першої іноземної мови (німецької) та перекладу для атестації здобувачів вищої освіти з освітньо-професійної програми Німецька мова і література, друга іноземна мова, переклад спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно). Ступінь вищої освіти: бакалавр. Форма здобуття освіти: денна. Укладач: Н. Г. Ходаковська. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2021. 32 с.
3. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. *Наказ Міністерства освіти і науки України № 869 від 20.06.2019 р.* Київ, 2019. 18 с.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА Історія мови

1. Halytska O. Deutsche Sprachgeschichte : метод. рек. і текст лекцій. Луцьк: ФОП Оконська А. Ю., 2017. 136 с.
2. Halytska O., Bondar T. Entlehnungen im Deutschen (Übersicht). *Language – Culture – Politics : International journal* / red. Tomasz Zygmunt. Chelm: Institut Neofilologii Panstwowej Wyzszej Szkoły Zawodowej, 2018. Vol. 1. P. 75–85.
3. Галицька О. Б. Теоретичний курс другої іноземної мови (німецької) : підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. Луцьк: КП ІАЦ «Волиньенергософт», 2020. 380 с. (Гриф ВНУ ім. Лесі Українки).
4. Левицький В. В., Поль Г.-Д. Історія німецької мови (німецькою мовою). Вінниця: Нова книга, 2010. 256 с.
5. Ernst P. Deutsche Sprachgeschichte. Eine Einführung in die diachrone Sprachwissenschaft des Deutschen. Wien: Facultas Verlags- und Buchhandels AG, 2012. 252 S.

Лексикологія

6. Гінка Б. І. Лексикологія німецької мови: лекції та семінари : Навч. посібник : вид. 4-те, переробл. і доп. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2015. 420 с.
7. Огуй О. А. Лексикологія німецької мови. *Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache* : Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2003. 416 с.
8. Stepanova M. D., Černyševa I. I. *Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache*:

(Степанова М. Д., Чернышева И. И. Лексикология современного немецкого языка) : Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. М.:

Академия, 2003. 256 с.

9. Тестові завдання до фахового іспиту з німецької мови для вступу в магістратуру : навч.-метод. рекомендації. / Белих О. М., Близнюк Л. М., Бондарчук О. Ю, Галицька О. Б., Козак С., В., Застровська С. О., Застровський О. А., Зубач О. А., Лисецька Н. Г., Пасик Л. А., Рись Л. Ф., Семенюк Т. П. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 104 с.

Стилістика

10. Erms H.-W. Stil und Stilistik: Eine Einführung (Grundlagen der Germanistik (GrG), Band 4. Taschenbuch. Erich Schmidt Verlag GmbH and Co. 2014. 293 S.
11. Fleischer W., Michel G., Starke G. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache. 2. Aufl. Frankfurt a. M.: Peter Lang, 1996. 341 S.
12. Lysetska N. H. Anstöße zur linguistischen Textanalyse. *Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference «Innovative Technologies in Science»*. (March 2017, Ajman, UAE). Dubai: ROSTranse Trade FZC Company, 2017. № 3 (19), Vol. 4. P. 40–45.
13. Lysetska N., Heidemeyer V. Stilistik der deutschen Sprache (Vorlesungskurs). Навчальний посібник: курс лекцій. (З грифом МОН України, лист № 1.4/ 18-Г1483 від 23.06.2008 р.). Луцьк: видавничий відділ «Вежа», 2009. 132 с.

Теорграматика

14. Busch A., Stenschke O. Germanistische Linguistik. Tübingen: Günter Narr Verlag, 2008. 256 S.
15. Graefen G., Liedke M. Germanistische Sprachwissenschaft. Tübingen, Basel: Francke Verlag, 2008. 313 S.
16. Helbig G., Buscha J. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht. Leipzig: Langenscheidt Verlag Enzyklopädie, 1993. 736 S.
17. Moskalskaja O. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache: Учебник для студентов высш. учеб. заведений. М.: Издат. центр „Академия”, 2004. 352 с.
18. Sommerfeldt K. E. Einführung in die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. 3. neu bearbeitete Auflage unter Mitwirkung von W. Hackel, Sommerfeldt K. E., Starke G. Tübingen: Niemeyer, 1998. 301 S.

Література німецькомовних країн

25. Марченко С. Е. Die Geschichte der deutschen Literatur: методическое пособие по практическому курсу немецкого языка для студентов 3 и 4

курсів очного, очно-заочного і заочного відділень. М.: Издательский дом Академии Естествознания, 2017. 76 с.

26. Мізін К. Історія німецької літератури: від початку до сьогодення. Вінниця: Нова Книга, 2006. 336 с.
27. Фіськова С. Історія німецької літератури. Періоди, напрямки розвитку, ідеї та постаті: Навчально-методичний посібник. Львів: ПАІС, 2003. 340 с.
28. Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart / hrsg. von W. Beutin, M. Beilein, K. Ehlert u. a., 8., akt. und erw. Aufl., Stuttgart, 2013. 789 S.
29. Nowak H., Iwanjuk N., Kusnezowa A. Deutsche Gegenwartsliteratur. Luzk: Wesha, 2010. 196 S.

Теорія і практика перекладу

30. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад. Монографія. Львів: Вид-во при ЛНУ, 1989. 216 с.
31. Практикум з перекладу (Praktikum in der Translation) : навч.-метод. посіб. Для студ. вищ. навч. закл. / О. А. Застровський, С. О. Застровська, О. А. Зубач, Л. А. Пасик. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 137 с.
32. Теорія та практика перекладу (німецька мова): підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Т. Р. Кияк, О. Д. Огуй, А. М. Наumenко. Вінниця: Нова кн., 2006. 592 с.
33. Kußmaul P. Verstehen und Übersetzen. Tübingen: Narr, 2007. 217 S.
34. Schneiders H.-W. Allgemeine Übersetzungstheorie. Verstehen und Wiedergeben. Bonn: Romanistischer Verlag, 2007. 247 S.

Письмовий переклад

35. Бондарчук О. Ю., Лисецька Н. Г. Концептуальний переклад: до питання трансферу культурно маркованих текстових елементів (німецька та українська мови). *Актуальні питання іноземної філології*: наук. журн. / (редкол.: І. П. Біскуб (голов. ред.) та ін.). Луцьк, 2020. № 13. С. 33–39.
36. Бондарчук О. Ю., Лисецька Н. Г. Художній переклад (Частина I) : навч.метод. реком. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 124 с.
37. Ейгер Г. В. Аспекты теории перевода и избранные поэтические переводы. К 90-летию со дня рождения доктора филологических наук профессора Генриха Вильгельмовича Ейгера : монография / сост., общ. ред. Л. С. Пихтовникова. Х.: ХНУ имени В. Н. Каразина, 2014. 244 с.
38. Кияк Т. Р. Перекладознавство (німецько-український напрям) : підручник / Т. Р. Кияк, А. М. Наumenко, О. Д. Огуй. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 543 с.
39. Леся Українка у світі перекладу (вибрані переклади європейськими та східними мовами) / укл.: А. М. Архангельська, О. М. Белих, А. В. Біднюк, Л. В. Бондарук, Ван Їцзін, О. А. Вишневська, О. С. Воробей, О. П. Гуз, Н. О. Данилюк, С. В. Засєкін, І. М. Калиновська, Н. Г. Лисецька, Р. Мерзова, І. Мchedладзе, Н. Наскідашвілі, А. Б. Павлюк, О. І. Приймачок, О. О. Рогащ, А. Л. Татаренко, Т. М. Хайчевська, І. В. Чарікова, С. Чхатарашвілі; упоряд. і відп. ред.

Н. О. Данилюк: навч. посіб. для студ. спец. 035. Філологія. 2-е вид., випр. і доп. (Рекомендовано до друку та надано гриф «Затверджено вченою радою Волинського національного університету імені Лесі Українки» (протокол № 6 від 27.05.2021 р.). Київ: Кондор, 2021. 355 с.

40. Лисецька Н. Г. Науково-технічний переклад німецькомовної фахової літератури // Results of modern scientific research and development. Proceedings of the 8th International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Madrid, Spain. 2021. Pp. 415–418. URL: <https://sci-conf.com.ua/viiiimezhhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-results-of-modernscientific-research-and-development-17-19-oktyabrya-2021-goda-madrid-ispaniyaarhiv/>

41. Пасик Л. А. Медіапереклад: загальна характеристика. *Пріоритетні шляхи розвитку науки* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції м. Київ, 12-13 жовтня 2021 року. Київ: МЦНІД, 2021. С. 34–36. URL: <http://www.mcnd.ltd.ua/material/2021/%D0%B6%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%8C.pdf> 42. Практикум з науково-технічного перекладу (німецька мова) : навч. посібник для студентів 4–5 курсів фак. «Референт-перекладач» / Нар. укр. акад.,

[каф. теорії та практики перекладу ; упоряд. Д. О. Фадєєв]. Харків: Вид-во НУА, 2017. 78 с.

43. Nord C. Textanalyse und Übersetzen. Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse. 4., überarbeitete Auflage. Julius Groos Verlag. Tübingen. 2009. 83 S.

44. Prunc E. Einführung in die Translationswissenschaft. Uni Graz Online. URL: <https://online.unigraz.at> (дата зверення 25.08.2021)

45. Bielykh O. Anmerkungen zur Übersetzung eines Gedichtes von Heinrich Heine in Lesja Ukrainkas Fassung. *Германістика в транскультурному вимірі: теорія та практика = Germanistik in transkulturellen Räumen: Theorie und Praxis*: матеріали XXVII Міжнар. наук.-практ. конф. Асоціації українських германістів (25-26 вересня 2020 р.). Львів : ПАІС, 2020. С. 23–25.

46. Kadric M., Kaindl K. (Hg.). Berufsziel Übersetzen und Dolmetschen. Tübingen: Narr Francke Attempto Verlag GmbH+Co. K, 2016. 340 S.

47. Translation: Wissenswertes : навч.-метод. реком. / Зубач О. А., Пасик Л. А., Белих О. М., Бондарчук О. Ю. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 72 с.

Усний переклад

48. Огуй О. Д. Актуальні проблеми німецько-українського перекладу. Чернівці: Рута, 2004. 256 с.

49. Reiß K., Hans J. Vermeer Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1984. 319 S.

50. Dörte A. Konsektivdolmetschen und Notation. Frankfurt/Main: Peter LangVerlag. 2002. 257 S. URL: <https://docplayer.org/9446778-Doerte-andreskonsektivdolmetschen-und-notation.html>

Англійська мова

51. Гороть Є. І., Малімон Л. К., Павлюк А. Б. Корективний фонетикоорфографічний курс сучасної англійської мови / за заг. ред. Є. І. Гороть. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 100 с.
52. English Grammar for Second Foreign Language Students : навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Алла Павлюк, Леся Малімон, Наталія Єфремова, Ірина Калиновська та ін. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 228 с.
53. Foley M., Hall D. My Grammar Lab B1/B2. United Kingdom : Pearson Education Limited, 2016. 382 p.
54. Murphy R. English Grammar in Use B1-B2 5 thed. Cambridge : Cambridge University Press, 2019. 396 p.
55. New Language Leader Pre-Intermediate / Intermediate / Upper-Intermediate / Advanced Coursebook / ed. by Cotton D., Falvey D., Kent S., Lebeau I., Rees G. Harlow Essex : Pearson Education Ltd, 2015.
56. McCarthy M., O'Dell F. English Collocations in Use Second Edition Advanced with answer key. Cambridge : Cambridge University Press, 2017. 188 p.
57. McCarthy M., O'Dell F. English Vocabulary in Use Fourth Edition UpperIntermediate with answers. Cambridge : Cambridge University Press,, 2017. 280 p.
58. McCarthy M., O'Dell F. English Vocabulary in Use Third Edition Advanced and answer key. Cambridge : Cambridge University Press, 2017. 300 p.
59. Redman S. English Vocabulary in Use Fourth Edition Pre-Intermediate and Intermediate with answer key). Cambridge : Cambridge University Press, 2017. 264 p.

Додаток А

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ІЗ ДИСЦИПЛІН ІЗ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ (німецька мова)

Питання із філологічних дисциплін

1. Gegenstand und Gegenwartsrelevanz der Sprachgeschichte.
2. Der Sprachwandel und seine Beschreibung.
3. Die Bereicherung des deutschen Wortschatzes durch die Wortbildung. Wortbildungsarten.
4. Bedeutungsbeziehungen im lexikalisch-semantischen System. Synonymie. Antonymie.
5. Territoriale, historische und soziale Gliederung des deutschen Wortbestandes.
6. Zu den wichtigsten Begriffen der Stilistik: Stil, Stilnorm, Funktionalstile, Stilzüge.
7. Zum Wesen der Stilfiguren. Tropen und Figuren der Hinzufügung. Figuren der Auslassung und Positionsfiguren
8. Erzählperspektive und Darstellungsarten.
9. Grundbegriffe der Morphologie.
10. Grundbegriffe der Syntax.

11. Textualitätskriterien. Grammatische Bedingungen der Textkohärenz. Die explizite und implizite Wiederaufnahme.
12. Textuelle Grundfunktionen. Zum Zusammenhang von Textfunktion und Textstruktur.
13. Die Literatur der Aufklärung und des Sturm und Drang: Hauptmerkmale, Themen und Vertreter. Die wichtigsten Werke dieser Epochen: Inhalt und Hauptideen.
14. Die deutsche Klassik. Die Weimarer Klassik. J.W. Goethe und F. Schiller. *Iphigenie auf Tauris* / *Die Leiden des jungen Werther* von J.W.Goethe und *Wilhelm Tell* / *Handsuh* von F. Schiller.
15. Die deutsche Literatur der unmittelbaren Nachkriegszeit: Trümmerliteratur, Literatur des Kahlschlags.

Питання із дисциплін з перекладу

16. Kompetenzen des Übersetzers / Dolmetschers.
17. Typologie der Übersetzungen.
18. Übersetzungstransformationen.
19. Falsche Freunde des Übersetzers / Dolmetschers.
20. Übersetzungseinheit (ÜE). Texte wie Objekte der Übersetzung. Äquivalenz/Adäquatheit.
21. Besonderheiten und Schwierigkeiten bei der Übersetzung von literarischen Texten.
22. Übersetzungstransformationen für die Wiedergabe deutschsprachiger Nachrichtentexte ins Ukrainische.
23. Die Arten und Mittel der wissenschaftlich-technischen Übersetzung.
24. Sonderformen beim Simultandolmetschen.
25. Notizentechnik beim Konsektivdolmetschen.

Додаток В

ОРИЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ІЗ ДИСЦИПЛІН ІЗ ФІЛОЛОГІЇ (англійська мова)

1. English as a Germanic language. Traditional periodization of the History of English.
2. Morphology and syntax as two parts of linguistic description.
3. The parts of speech problem. Word classes.
4. The noun. General characteristics of English nouns.
5. The noun and its grammatical categories. The problem of gender in English.
6. The adjective. General characteristics of English adjectives.
7. The verb. General characteristics of English verbs. Classification of English verbs.
8. The verb. Verbal categories.
9. Classification of word combinations. Types of syntactic relations in word combination.
10. The sentence. The structural aspect of the sentence. Quasi-sentences.
11. Morpheme, its definition and comparison with word. Morphemic analysis of words.

12. Derivational analysis of words.
13. Word-formation: affixation.
14. Word-formation: compounding.
15. Semasiology. Different approaches to meaning. Types of meaning 16. Transference of meaning. Metaphor.
17. Transference of meaning. Metonymy.
18. Vocabulary as a system: synonyms and antonyms.
19. Vocabulary as a system: polysemy, homonymy, paronyms.
20. English Phraseology.
21. Stylistics as a branch of Linguistics. Functional styles in Modern English.
22. Stylistic differentiation of the English vocabulary.
23. Phonetic and graphic expressive means and stylistic devices.
24. Lexico-semantic stylistic devices.
25. Syntactic stylistic devices.

Додаток С

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА СИТУАТИВНОГО МОВЛЕННЯ (АНГЛІЙСЬКА МОВА)

1. Justify your opinion on the following statement: "A good education is a key to a successful life".
2. Imagine you are a careers consultant giving an interview about job hunting. Provide some useful tips how to successfully pass a job interview.
3. Agree or disagree with the following statement: "It doesn't matter what job you do, it's how you do it".
4. Justify your opinion on the following statement: "Success is ten percent inspiration and ninety percent perspiration".
5. Imagine your friend is applying for a position of an intern at UNESCO. Help him / her write a good CV for this position.
6. Some people believe that university students should be required to attend classes. Others believe that going to classes should be optional for students as they can study online. Which point of view do you agree with? Use specific reasons and details to explain your answer.
7. Imagine you are going on holiday with your friend. Try to convince him / her that it is better to go to an isolated, unspoilt beach with no amenities than to a resort beach with sun loungers and different facilities. Be specific justifying your opinion.
8. Imagine you are a travel agent. Choose the best holiday for student friends with a limited budget who want to escape after the exams.
9. What specialised types of tourism do you know about? Think of culinary / eco / disaster / medical etc. tourism. How do you feel about them? Which type of tourism is the most / the least popular in your country and why?

10. Imagine you are an expert on eco-tourism. Present a report about the impact of tourism on conservation areas.
11. Think of a successful person in one of these fields: business, the arts, science. Why do you think he / she is successful? What are the common characteristics of successful people?
12. Give your opinion on the following quotation: "Happiness is when what you think, what you say and what you do are in harmony".
13. Describe and evaluate the healthcare system in Ukraine. Be specific about organization, funding, positives / negatives, recent changes, the future.
14. You are a psychologist who has undertaken the task of writing a book "Secrets of Happiness". What secrets of happiness would you focus on?
15. You are a shrink (a person who practices psychoanalysis). People refer to you in stressful situations. What activities / experience do you find stressful? Why? What do you usually do to reduce stress?
16. Your friend has experienced health problems due to his bad habits. Advise him / her on how to get rid of them and improve the quality of his life.
17. Describe a time when you were ill. Be specific about what it was, when it happened and how you handled it.
18. Imagine you are writing a Facebook comment to the quotation of Lord Chesterfield: "If you are not in fashion you are nobody". Give your opinion.
19. Justify your opinion on the following statement: "Clothes make the man". How far do you agree or disagree with it? Why?
20. You seek for professional help to overcome spending addiction. You have decided to attend the meeting of Shopaholics Anonymous. Make a confession. Focus on reasons and consequences of compulsive spending.
21. Do you agree or disagree with the following statement: "One should never judge a person by external appearances". Use specific reasons and details to support your answer.
22. Please, dwell on advantages and disadvantages of technological progress. What impact does it have on human lives?
23. How have advances in technology affected your working / studying and social life? Use specific reasons and examples to explain your answer.
24. Some people think that electric cars, 3D printers and surveillance technologies have improved modern life. Others think that they have caused serious problems. What is your opinion? Use specific reasons and examples to support your answer.
25. In the future, students may have the choice of studying at home by using technology such as computers or television or of studying at traditional schools and universities. Which would you prefer? Use reasons and specific details to explain your choice.